

Evropski okvirni sporazum o varovanju zdravja in varnosti pri delu v frizerskem sektorju

Preambula

- (1) Zdravje in varnost pri delu sta vprašanji, ki bi ju moral resno jemati vsakdo v frizerskem sektorju.
- (2) Socialna partnerja Coiffure EU in UNI Europa Hair & Beauty nameravata prispevati k varovanju zdravja in varnosti pri delu v frizerskem sektorju ter sta zato sklenila ta sporazum.
- (3) V skladu s členom 155 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) pogodbenici tega sporazuma skupaj pozivata Evropsko komisijo, naj ta okvirni sporazum predloži Svetu za sprejem sklepa, s katerim bo ta sporazum postal zavezujoč v državah članicah Evropske unije, da bi se izboljšalo zlasti delovno okolje ter s tem varovanje zdravja in varnosti delavcev.
- (4) Vendar pogodbenici menita, da se vsi samozaposleni v sektorju srečujejo s podobnimi tveganji za zdravje in varnost kot delavci, zato cilj varovanja zdravja in varnosti pri delu ter uporaba preprečevalnih ukrepov, določenih v tem sporazumu, ne bi smela biti odvisna od zaposlitvenega statusa, ampak bi morala koristiti vsem osebam, dejavnim v frizerstvu. Pogodbenici zato pozivata države članice, naj z ustreznimi ukrepi dopolnijo izvajanje sklepa Sveta o izvajanju tega sporazuma za zagotovitev, da je vključen celoten frizerski sektor in zlasti da so vsi samozaposleni, ki so dejavni v tem sektorju, upravičeni do enake ravni varstva, kot jo določa ta sporazum.
- (5) Pogodbenici bosta ustanovili delovno skupino v sektorju na evropski ravni. Skupina bo vključevala pet predstavnikov vsake pogodbenice in se sestajala enkrat letno. Odboru za evropski socialni dialog bo letno poročala o napredku, doseženem pri izvajanju Sporazuma na nacionalni ravni. Skupina bo redno ponovno ocenjevala tveganja glede na tehnični razvoj, vključno z znanstvenim razvojem in ugotovitvami ustreznih organov.
- (6) Pogodbenici se zavezujeta, da bosta ta sporazum objavili v državah članicah.

Splošne ugotovitve

- (1) Ker več kot milijon delavcev v 400 000 frizerskih salonih sprejme 350 milijonov potencialnih strank;
- (2) ker je frizerstvo pomembna delovno intenzivna panoga gospodarstva, ki nudi storitve osebam;

- (3) ker razvoj frizerstva zahteva spoštovanje najvišjih standardov kakovosti, tako v zvezi s strankami kot v zvezi z delavci, ter vključuje družbeno in okoljsko odgovornost;
- (4) ker kakovost družbenih odnosov temelji na medsebojnem zaupanju, duhu sodelovanja in stalnem socialnem dialogu med delodajalci in delavci ter predstavlja produktiven dejavnik;
- (5) ker so poklicna tveganja tako rekoč enaka, ne glede na to, v kateri državi članici se izvaja dejavnost;
- (6) ker pogodbenici tega sporazuma ukrepata na podlagi trdnega prepričanja, da bo Sporazum prispeval k varovanju delovnih mest ter zagotavljanju gospodarske prihodnosti frizerskega sektorja in podjetij v okviru trajnostnega razvoja in kakovostne rasti;
- (7) ker si bosta pogodbenici z vsemi močmi prizadevali za uporabo tega sporazuma v vseh frizerskih podjetjih;
- (8) ker cilj spodbujanja zdravja in varnosti delavcev zahteva zagotavljanje zdravega in varnega delovnega okolja v frizerskih salonih;
- (9) ker morajo zato samozaposlene osebe in delodajalci, kadar ti osebno sodelujejo v delovnem procesu v frizerskem salonu, ki je tudi delovno mesto delavcev, izpolnjevati določbe tega sporazuma, kot so določene spodaj;
- (10) ob upoštevanju člena 155 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- (11) ob upoštevanju Direktive Sveta 89/391/EGS o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu¹;
- (12) ob upoštevanju posebnih direktiv v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS, zlasti direktiv 89/654/EGS², 89/656/EGS³, 92/85/EGS⁴, 98/24/ES⁵, 2004/37/ES⁶ in 2009/104/ES⁷.

---

¹ UL L 183, 29.6.1989, str. 1.

² UL L 393, 30.12.1989, str. 1.

³ UL L 393, 30.12.1989, str. 18.

⁴ UL L 348, 28.11.1992, str. 1.

⁵ UL L 131, 5.5.1998, str. 11.

⁶ UL L 158, 30.4.2004, str. 50.

⁷ UL L 260, 3.10.2009, str. 5.

Del 1 **Splošne določbe**

Določba 1 – Cilji

Cilji tega sporazuma socialnih partnerjev v frizerskem sektorju so:

- (1) celosten pristop k preprečevanju tveganj ter varovanju zdravja in varnosti na delovnem mestu, zlasti na področjih:
  - uporabe materialov, izdelkov in orodij; zaščite kože in dihal;
  - preprečevanja kostno-mišičnih obolenj;
  - delovnega okolja in organizacije dela;
  - varstva materinstva;
  - duševnega zdravja in dobrega počutja;
- (2) delo v zdravem okolju, ki je pogoj za zagotavljanje učinkovitih storitev;
- (3) opredelitev določb za preprečevanje, odpravo ali zmanjšanje tveganj za zdravje, povezanih z delom, v sektorju;
- (4) zadržanje kvalificiranih delavcev v sektorju;
- (5) zagotavljanje in spodbujanje visoke ravni varovanja zdravja in varnosti za vse delavce v Evropski uniji;
- (6) krepitev vloge in pomena nacionalnega in evropskega sektorskega socialnega dialoga.

Določba 2 – Področje uporabe

- (1) Ta sporazum obravnava z zdravjem in varnostjo povezane vidike delovnega okolja v frizerskem sektorju.
- (2) Da bi se ohranila varnost in zdravje v frizerskem salonu, pri čemer so samozaposlene osebe ali delodajalci osebno vključeni v delovni proces v frizerskem salonu, ki je delovno mesto delavca, te samozaposlene osebe in delodajalci smiselno izpolnjujejo naslednje določbe tega sporazuma, ki veljajo za delavce:
  - določbe 5(3), 6(3) in 7(5) iz dela 1;
  - določbo 1 ter določbi 2(1) in 2(2) iz dela 2.
- (3) Da bi se ohranila varnost in zdravje v frizerskem salonu, pri čemer so samozaposlene osebe vključene v delovni proces v frizerskem salonu, ki je delovno mesto delavca, te samozaposlene osebe smiselno izpolnjujejo naslednje določbe tega sporazuma, ki veljajo za delodajalce:
  - določbe 5(4) do (6), 6(5) do (9), 7(1) in (7) iz dela 1;
  - določbo 2(4) do (6) iz dela 2.

Določba 3 – Opredelitev pojmov

- (1) Delodajalci so osebe, ki z delavci sklenejo zaposlitveno razmerje in so odgovorne za podjetje.
- (2) Delavci so osebe, ki so jih delodajalci zaposlili v frizerskem sektorju, vključno s pripravniki in vajenci.
- (3) Samozaposlene osebe so vse osebe, razen delodajalcev in delavcev, katerih poklicna dejavnost je frizerstvo.
- (4) Pogodbenici, ki sta podpisnici tega sporazuma, sta evropski združenji, ki zastopata delodajalce in delavce.
- (5) „Nacionalne prakse“ pomenijo smernice ali standarde, ki jih izdajo pristojni organi ali frizerski sektor in ki niso niti zakoni niti predpisi.

Določba 4 – Načela

- (1) Pogodbenici bosta sodelovali, da bi zmanjšali zdravstvena in varnostna tveganja v frizerskem sektorju na lokalni, nacionalni in evropski ravni, med drugim z razširjanjem tega sporazuma.
- (2) Pogodbenici priznavata, da vse države članice potrebujejo skupno strategijo preprečevanja, ki bi se izvajala kot prednostna naloga in bi upoštevala najnovejše znanstvene ugotovitve.
- (3) Pogodbenici sta seznanjeni, da so splošna načela ocene in preprečevanja tveganja določena v okvirni direktivi 89/391/EGS in njenih posebnih zadevnih direktivah. Upoštevatata določbe iz direktive o kozmetičnih izdelkih 76/768/EGS, kakor je bila spremenjena, vključno z obveznostmi izdelovalcev, uvoznikov ali distributerjev v skladu z navedeno direktivo⁸.

Določba 5 – Uporaba materialov, izdelkov in orodij; zaščita kože in dihal

- (1) V skladu s členom 6(3) in členom 9 okvirne direktive 89/391/EGS delodajalec izvede oceno tveganja in na podlagi ugotovitev te ocene sprejme ukrepe za odpravo ali zmanjšanje tveganj na najnižjo možno raven. Uporablja se hierarhija splošnih načel preprečevanja v skladu s členom 6 Direktive 89/391/EGS.

---

⁸ UL L 262, 27.9.1976, str. 169. Direktivo o kozmetičnih izdelkih 76/768/EGS bo nadomestila Uredba (ES) št. 1223/2009, ki se bo začela uporabljati 11. julija 2013 (UL L 342, 22.12.2009, str. 59).

Pri izvedbi te ocene tveganja ter sprejetju ustreznih preprečevalnih in varnostnih ukrepov delodajalec upošteva morebitna in posebna tveganja, ki izhajajo iz prisotnosti frizerjev, ki delo opravljajo v okviru različnih pogodbenih statusov, na istem delovnem mestu. Ta tveganja vključujejo tveganja, ki izhajajo iz skupne uporabe istih materialov, izdelkov in orodij, ter tveganja, ki izhajajo iz organizacije dela v salonu. Samozaposlene osebe, ki so vključene v delovni proces v frizerskem salonu, ki je delovno mesto delavca, spoštujejo preprečevalne in varnostne ukrepe za obravnavanje teh tveganj.

- (2) Pogodbenici se dogovorita glede posebnih zaščitnih ukrepov iz dela 2 tega sporazuma.
- (3) Da bi se preprečil pogost in dolgotrajen stik z vodo in snovmi, ki dražijo kožo, kar lahko povzroči draženje in alergijske reakcije, delodajalec sprejme individualne varnostne ukrepe ter poskrbi za ravnovesje med mokrimi in suhimi delovnimi opravili. Delavci upoštevajo ta varnostna navodila v skladu z obveznostmi delavcev iz člena 13 okvirne direktive 89/391/EGS.
- (4) Delodajalec uporablja le materiale, izdelke in orodja, ki so odobreni na evropskem trgu in ne veljajo za škodljive za profesionalno uporabo v skladu s tehničnim razvojem.
- (5) Poleg tega si delodajalec prizadeva uporabljati materiale, izdelke in orodja, ki so manj tvegani za zdravje in varnost delavcev. Če uporaba manj nevarnih nadomestnih možnosti ni mogoča, delodajalec uporablja materiale, izdelke in orodja v obliki, ki zagotavlja majhno izpostavljenost (aplikatorji z dvema razdelkoma, paste, granulati itd.).
- (6) Načelo nadomestitve iz točke (5) se uporablja zlasti v zvezi z naslednjimi materiali, izdelki in orodji:
  - sestavinami za trajno kodranje las, ki vsebujejo ester tioglikolne kisline (kislinске sestave za trajno kodranje las);
  - kozmetičnimi izdelki za lase (npr. snovi za posvetlitev las, barve za lase), ki v zrak sproščajo prah;
  - rokavicami iz naravne lateks gume s pudrom;
  - orodji (npr. strižniki in škarje), s katerih se lahko ob daljšem stiku s kožo nanjo prenese nikelj.

Določba 6 – Preprečevanje kostno-mišičnih obolenj

- (1) Pogodbenici priznavata, da kostno-mišična obolenja prizadenejo predvsem mišice, kite in živce v zapestjih, prstih, komolcih ter na ramenih in hrbtu. Ta obolenja povzročajo bolečino in omejujejo prožnost, zaradi česar se lahko poslabšata poklicno in zasebno življenje.
- (2) Pogodbenici priznavata, da na nastanek kostno-mišičnih obolenj vplivajo različni dejavniki, kot so ponavljajoči se gibi rok, psihična obremenitev, nezadostni odmori, neustrezna orodja ali nepravilna uporaba opreme, obremenitev pri delu itd.

- (3) Delodajalec poskrbi za kroženje nalog, kadar koli je to mogoče, da se prepreči ponavljanje gibov ali naporno delo v daljšem časovnem obdobju, in v tem smislu ustrezno usmerja delavce. Delavci upoštevajo ta varnostna navodila v skladu z obveznostmi delavcev iz člena 13 okvirne direktive 89/391/EGS.
- (4) Delodajalec upošteva določbe o delovnem času, kot so določene v pravu Evropske unije in nacionalnem pravu, kolektivnih pogodbah ali individualni pogodbi o zaposlitvi, da bi se preprečila zdravstvena in varnostna tveganja.
- (5) Delodajalec pri nakupu nove opreme in orodij upošteva najnovejše ergonomске dobre prakse.
- (6) Od začetka veljavnosti tega sporazuma delodajalci pri vsakem obnavljanju ali novem opremljanju prostorov kupijo vrtljive stole z nastavljivo višino ter stole brez naslonjala s kolesci in nastavljivo višino (za podporo pri stanju), s katerimi se zagotovi, da so roke, ramena in hrbet na pravi delovni višini, pri čemer upoštevajo najnovejše ergonomске dobre prakse.
- (7) Od začetka veljavnosti tega sporazuma se delodajalec pri vsakem novem nakupu ali dopolnjevanju opreme za umivanje las v zvezi z obliko, funkcijo in zasnovo opreme odloča na podlagi delovnih procesov in ergonomskih dobrih praks, tako da se omogoči delo v čim bolj ergonomskem položaju ob upoštevanju udobja stranke.
- (8) Ergonomске zahteve morajo izpolnjevati zlasti ročni sušilniki za lase in škarje. Ročni sušilniki za lase morajo biti tudi čim lažji in tišji ter čim manj vibrirati, ne da bi to vplivalo na njihovo tehnično učinkovitost.
- (9) Delodajalec zagotovi, da ureditev salona omogoča, da so orodja in izdelki, ki se uporabljajo (razen izdelkov, ki se pripravijo na postaji za mešanje), dosegljivi z delovne postaje. Prednost je treba dati vozičkom, ki morajo biti na splošno opremljeni z izdelki za nego, zlasti zaščitnimi rokavicami, za ohranitev zdrave kože.
- (10) Pogodbenici priporočata, da se delavci posvetujejo z zdravnikom po lastni izbiri ali specialistom medicine dela takoj, ko opazijo začetne znake kostno-mišičnih obolenj, kot so pogoste bolečine, otrplost ali mravljinčenje. Vendar to ne pomeni, da delodajalcem ni treba izpolnjevati njihovih obstoječih nacionalnih obveznosti glede preprečevanja.

Določba 7 – Delovno okolje in organizacija dela

Delodajalec izpolnjuje določbe direktiv 89/654/EGS in 98/24/ES. Poleg tega:

- (1) delodajalec delavcem na delovnih postajah zagotovi dovolj prostora, da lahko opravljajo svoje naloge, ne da bi bili pri tem drug drugemu v napoto, tudi ko je v salonu veliko strank;

- (2) delodajalec zagotovi, da je električna, plinska in vodovodna napeljava v skladu z zadevnimi mednarodnimi, evropskimi in nacionalnimi standardi ter da so delovni prostori osvetljeni enakomerno in ne prihaja do bleščanja. Jakost svetlobe na delovnih postajah je v skladu z nacionalnimi standardi, vendar pogodbenici priporočata najmanj 400 luksov;
- (3) pri obnavljanju ali novem opremljanju prostorov delodajalec opremi salon z nedersečimi talnimi oblogami, tako da se lahko osebe varno gibljejo;
- (4) delodajalec v prostorih frizerskega salona zagotovi ustrezno prezračevanje. Običajno zadostuje pretok svežega zraka $100 \text{ m}^3/\text{uro}$ na osebo na delovnem mestu. Prezračevanje se lahko zagotovi z ventilatorji, naravnim križnim prezračevanjem ali tehničnim prezračevalnim sistemom;
- (5) mešanje ali prenos kemičnih snovi, pri katerem se lahko sproščajo nevarni plini, hlapi ali trdni delci, se izvaja na posebnih delovnih postajah z ustreznim dopolnilnim prezračevalnim sistemom, ki jih zagotovi in vzdržuje delodajalec. Take delovne postaje niso potrebne le, če pri uporabljenih postopkih mešanja in prenosa nevarni plini, hlapi ali trdni delci ne uhajajo (npr. nepredušno zaprti sistemi);
- (6) delodajalec zagotovi opremo, namenjeno higieni in negi rok delavcev, ter jim da v ta namen na razpolago ustrezno opremo in izdelke;
- (7) delodajalec zagotovi, da se kozmetični izdelki hranijo v ustreznih pogojih (na hladnem, največ pri sobni temperaturi), da so steklenice tesno zaprte in v originalni embalaži, izdelki, ki predstavljajo nevarnost požara, pa se hranijo ločeno od vnetljivih materialov in zunaj dosega otrok. Prazna embalaža ali embalaža delno uporabljenih izdelkov se zavrže na varen in okolju prijazen način;
- (8) delodajalci in delavci v zvezi z delovnim časom, odmorom in dopusti upoštevajo zakonodajo Evropske unije in nacionalno zakonodajo ter, kjer je ustrezno, kolektivne pogodbe.

Določba 8 – Varstvo materinstva

- (1) Zaposlitev nosečnic je v skladu z zakonodajo Evropske unije, zlasti Direktivo 92/85/EGS, ter nacionalno zakonodajo in kolektivnimi pogodbami. Delodajalec pri pripravi in organizaciji dela upošteva posebne zahteve nosečnic in doječih mater.
- (2) Ob upoštevanju obstoječe posebne nacionalne zakonodaje delodajalec in delavec ocenita, ali delovni pogoji omogočajo, da nalogo izvajajo nosečnice. V primeru dvoma glede morebitne prepovedi določenega dela se je treba posvetovati z zdravnikom.
- (3) Zdravnik odloči, katere naloge so lahko škodljive, delodajalec pa spoštuje njegovo odločitev. V primeru utemeljenega dvoma lahko delodajalec od nosečnice zahteva, da se posvetuje z drugim zdravnikom.

- (4) Če zdravnik nosečnici prepove opravljanje določenih nalog, delodajalec sprejme potrebne ukrepe v zvezi z organizacijo dela in zadevne naloge naloži drugim delavcem.

Določba 9 – Duševno zdravje in dobro počutje

- (1) Pogodbenici priznavata, da učinkovit socialni dialog na delovnem mestu pomembno prispeva k oblikovanju delovnega okolja, ki spodbuja visoko stopnjo duševnega zdravja in dobrega počutja. Priznavata, da aktivni dialog o dejavnostih salona veča medsebojno zaupanje, ustvarjalnost ter uspešnost podjetja in njegovih delavcev.
- (2) Da bi prispeval k zdravemu in uravnoteženemu duševnemu okolju, delodajalec zagotovi skrbno pripravo dela, ustrezno načrtovanje delovnega časa in organizacijo dela, cilj česar sta optimizacija upravljanja virov in preprečevanje čustvenih zlomov.
- (3) Pogodbenici potrjujeta svojo zavezanost, da bosta v celoti izvajali okvirni sporazum evropskih socialnih partnerjev o stresu, povezanem z delom, z dne 8. oktobra 2004 v skladu s postopki in praksami, specifičnimi za delodajalce in delojemalce ter države članice.
- (4) Da bi se preprečile, odpravile ali zmanjšale težave v zvezi z duševnim zdravjem in dobrim počutjem, delodajalec čim prej sprejme ukrepe, zlasti tiste, ki so priporočeni v členu 6 okvirnega sporazuma evropskih socialnih partnerjev o stresu, povezanem z delom. Vključujejo zlasti ukrepe v zvezi z upravljanjem in komunikacijo, kot je pojasnitev poslovnih ciljev in vlog posameznih delavcev, pri čemer se zagotovi ustrezna podpora za posameznike in skupine, ter pojasnitev odgovornosti in pristojnosti za odločanje.

Del 2

Posebni zaščitni ukrepi pri delu

Pogodbenici se dogovorita o naslednjih posebnih zaščitnih ukrepih, ki dopolnjujejo okvirno direktivo 89/391/EGS, zlasti obveznost sprejetja kolektivnih zaščitnih ukrepov (člen 6(2)(h)), ter posebne direktive 89/654/EGS, 2009/104/ES, 89/656/EGS in 98/24/ES:

Določba 1 – Individualni zaščitni ukrepi

- (1) Delavci nosijo oblačila, ki so ustrezna za opravljanje njihovih dejavnosti, ali delovna oblačila, zlasti čevlje z neodrsečimi podplati.
- (2) Delavci med delom ne nosijo nakita na rokah, ker je koža pod njim zaradi vlage in kemikalij zlasti dovzetna za bolezni.
- (3) Delavci poskrbijo da se vodne raztopine, ki vsebuje dražeče snovi ali pripravke, ne posušijo na njihovi koži, ampak jih sperejo.
- (4) Da bi se preprečil nenameren stik s kemikalijami, ki se uporabljajo v frizerstvu, si delavci ne brišejo rok v brisače strank.
- (5) Delavci nosijo ustrezne zaščitne rokavice, ki jih zagotovi delodajalec, kadar:
  - nanašajo barve in sredstva za posvetlitev las, kar pomeni tudi med preverjanjem rezultata, emulgiranjem in izpiranjem;
  - izvajajo trajno kodranje las, vključno s poskusnim kodranjem in utrjevanjem;
  - pripravljajo, mešajo ali prenašajo kemične snovi;
  - umivajo lase;
  - umivajo ali razkužujejo opremo, orodje ali prostore.Rokavice za enkratno uporabo se uporabljajo zlasti pri opravih, ki vključujejo kemikalije, ki se uporabljajo v frizerstvu, torej tudi pri izpiranju barv.
- (6) Za zagotovitev visoke ravni zaščite kože in higiene rok si delavci pred začetkom dela, pred odmori in ob koncu delovnega dne namažejo roke s pripravki za zaščito kože. Poleg tega si delavci po potrebi operejo roke s pH-nevtralnimi milom, jih dobro obrišejo in namažejo.

Določba 2 – Kolektivni zaščitni ukrepi

- (1) Zaradi higienskih razlogov delavci v delovnih prostorih ne uživajo hrane ali kadijo.
- (2) Delavci za redčenje koncentratov uporabljajo naprave za mešanje, dozirnike in primerne posode.
- (3) Delodajalec opremi prostor, ki ga delavci uporabljajo za umivanje in nego rok, z ustreznimi sredstvi za čiščenje, zaščito in nego kože ter brisačami za enkratno uporabo.

- (4) Delodajalec zagotovi zaščitne rokavice, ki so dovolj odporne na kemikalije, ki se uporabljajo v frizerstvu, in dovolj močne, da se pri običajnem delu ne morejo poškodovati. Te rokavice ne dražijo kože ter so take velikosti in oblike, da se prilegajo rokam uporabnikov. Zavihki rokavic za umivanje morajo biti tako dolgi, da pokrivajo zapestja in v rokavice ne more priteči nobena tekočina.
- (5) Delodajalec zagotovi sistematično čiščenje in razkuževanje orodja (glavniki, škarje, sponke za lase, brivski aparati in strižniki).
- (6) Delodajalec zagotovi, da se prostori, vključno s sanitarijami, ohranjajo v čistem stanju in da se tla redno čistijo, da bi se preprečili zdrsi, spotikanje in padci.

Del 3
Izvajanje

Ta sporazum ne posega v obstoječe ali prihodnje nacionalne prakse in zakonodajo ter v obstoječe ali prihodnje prakse in zakonodajo Evropske unije, ki so ugodnejše za zaščito delavcev v frizerskem sektorju.

V Bruslju, 26. aprila 2012

Za Coiffure EU

Za UNI Europa Hair & Beauty

Horst Hofmann
Predsednik

Poul Monggaard
Predsednik